

3	<i>thing</i> prpN	74	14.2
4	AA <i>thing</i>	48	9.2
5	Остальные модели	59	11.4
	ВСЕГО	518	100

Наиболее продуктивными для всех рассматриваемых стилей являются модели AN, N + att.clause, AN + attr.clause, N prp N, что связано, вероятно, с тем, что использование дополнительной лексической единицы в сочетании со словом *thing* позволяет предельно ясно и чётко конкретизировать абстрактное значение этого слова в контексте. Чем больше конкретизация, тем большее количество дополнительных единиц привлекается автором для создания максимально чёткого понимания значения рассматриваемого слова широкой семантики.

В случаях необходимости упрощения синтаксической структуры предложений, осложнённых причастными оборотами, дополнительными конструкциями, авторы, как правило, прибегают к сочетаниям AN, AAN, избегая использования придаточных предложений и синтаксических конструкций (для уточнения значения слова *thing*), которые предельно усложняют структуру предложения.

Экономичность языка, являющаяся одним из сущностных его свойств, вынуждает язык, таким образом, избегать количественного приращения единиц его плана выражения и снимает неоднозначность плана содержания языковых единиц при порождении текста.

Література:

1. Агамджанова В. И. Контекстуальная избыточность лексического значения слова [Текст] / В. И. Агамджанова. – Рига : Зинатне, 1977. – 123 с.
2. Амосова Н. Н. К вопросу о лексическом значении слова [Текст] / Н. Н. Амосова // Вестник ЛГУ : Серия истории и литературы. – Вып. 1. – Л. : ЛГУ, 1957. – № 2. – С. 11–25.
3. Беляевская Е. Г. Семантика слова [Текст] / Е. Г. Беляевская. – М. : Высшая школа, 1987. – 128 с.
4. Горшкова К. А. Имя существительное *thing* в современном английском языке [Текст] : Автореф. дис. ... к.филол. н. / К. А. Горшкова. – Одесса, 1973. – 32 с.
5. Литвин Ф. А. Многозначность слова в языке и речи [Текст] / Ф. А. Литвин. – М. : Высшая школа, 1984. – 119 с.
6. Медникова Э. М. Значение слова и методы его описания [Текст] / Э. М. Медникова. – М. : Высшая школа, 1974. – 114 с.
7. Davis, Anthony R. Lexical semantics and linking in the hierarchical lexicon [Текст] / A. R. Davis. – Stanford : Stanford Universities, 1996. – 211 p.
8. Goddard, C. Semantic Analysis : A practical introduction [Текст] / C. Goddard. – Oxford : Oxford University Press, 1998. – 269 p.
9. Ullmann, S. Semantics. An introduction to the science of meaning [Текст] / S. Ullmann. – Oxford, 1964. – 119 p.
10. Weinreich, U. On the semantic structure of language [Текст]. – Cambridge, 1963. – P. 35–68.
11. Maugham, W.S. Theatre [Текст] / W. S. Maugham. – London : Little, Brown and Company, 1997. – 290 p.
12. New Webster's Dictionary and Thesaurus of the English Language [Текст]. – Copyright : Lexicon Publications Inc., the USA, 1993. – 1149 p.
13. Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English [Текст]. – Oxford : Oxford University Press. – Fourth Edition, 1994. – 1780 p.

УДК 811.111'42

С. О. Крацило,

Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ *MARRIAGE* В ПУРИТАНСЬКІЙ ЕТИКО-ДИДАКТИЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ НА МАТЕРІАЛІ ТРАКТАТУ «CHRISTIAN ECONOMICS: OR, THE FAMILY DIRECTORY, CONTAINING DIRECTIONS FOR THE TRUE PRACTICE OF ALL DUTIES BELONGING TO FAMILY RELATIONS, WITH THE APPURTENANCES»

У статті розглянуто особливості вербалізації концепту «*marriage*» в християнському пуританському етико-дидактичному дискурсі. Даний концепт входить до соціального концептополя «Особиста сфера людського життя» та до концептосфери «Людина». На основі когнітивно-семантичного та лексико-граматичного аналізу слів-супровідників до домінуючої лексики «*marriage*» виділено основні когнітивні сегменти-семи.

Ключові слова: вербалізація, лінгвокультурологічний підхід, концепт, сема, концептосфера, концептополе, лексема.

В статье рассмотрены особенности вербализации концепта «*marriage*» в христианском пуританском этическо-дидактическом дискурсе. Данный концепт входит в социальное концептополе «Личная сфера человеческой жизни» и в концептосферу «Человек». На основе когнитивно-семантического и лексико-грамматического анализа слов, сопровождающих доминирующую лексику «*marriage*» выделены основные когнитивные сегменты-семи.

Ключевые слова: вербализация, лингвокультурологический подход, концепт, сема, концептосфера, концептополе, лексема.

In the article the author investigates verbalization of the concept *MARRIAGE* in Puritan ethical and didactic discourse, based on the treatise «*Christian Economics: or, The Family Directory, Containing Directions for the True Practice of All Duties Belonging to Family Relations, with the Appurtenances*». The selection of the text to be analyzed was not a random one. It was in Puritan family-oriented writings that marriage and family were elevated to the level of godly enclaves, «*marriage bonds*» are opposed to «*worldly mind and life*». The author of the article applies linguistic techniques to elicit these ideas from this crucial and yet largely underestimated treatise. Being communicative, each text can transmit a particular message from the source to the recipient and can affect feelings of the latter, awaken certain emotional reaction, and stimulate actions. Lingvo-cultural approach presumes a possibility of modeling a conceptual system (a set of concepts as discursive configurations) of a certain nation by studying separate concepts, therefore making this article a step towards comprehending and making the inventory of British concepts. «*Marriage*» is multi-level cognitive concept, a constituent of «*Private sphere of human life*» conceptual field, which is a part of «*Human Being*» conceptual system. In covenantal Puritan understanding, «*marriage*» is based on conjugal love and encompasses the following semes: state, contract, preparation, hierarchy (God→husband→wife→children→servants), duties, love, cohabitation, partnership, mental and physical unity, coziness and forward-

looking behavior. R. Baxter's Puritan understanding of marriage can fit into the following main semes: «companionship», «love», «children» and «glory of God», sexual intercourse is accepted only for a sober procreation of children. Proverbs and sayings, metaphoric extensions and syntagmatic relations are also targeted by the analysis.

Key words: *verbalization, lingvo-cultural approach, concept, seme, conceptual system, conceptual field, lexeme.*

Основоположними для християнства є аристотелівське розуміння моногамного шлюбу, що є природним інститутом для більшості чоловіків та жінок, будучи водночас корисним, приемним та сповненим моральних дороговказів у їхньому житті, забезпечуючи ефективне об'єднання та розподіл спеціалізованої праці та ресурсів в межах господарства [7].

Такі головні західноєвропейські релігійні та філософські течії як католицизм, лютеранство, кальвінізм, англіканство та просвітництво розробили власні системи поглядів на сутність поняття «*marriage*», поєднуючи різні нижченаведені його ознаки: акцентуючи, проте, на одній із них: це *sacramental, social, covenantal, commonwealth* та *contractarian* [3, с. 10]. На основі цього, J. Witte виділяє п'ять моделей шлюбу: *the Catholic sacramental model, the Lutheran social model, the Calvinist covenantal model, the Anglican commonwealth model* та *the Enlightenment contractarian model* [11, с. 3–18].

Проте, всі ці п'ять моделей почалися із певних основних припущень про шлюб, успадкованих із класичних греко-римських джерел. Ще задовго до приходу Христа, класичні грецькі філософи розглядали шлюб як природний та необхідний інститут, створений для посилення взаємної любові, підтримки та дружби між чоловіком та дружиною та для народження законних дітей, які б успадковували родинне прізвище та майно [10, с. 201].

У сімнадцятому столітті літературна діяльність пуритан була спрямована на розповсюдження богословських істин, пропагуючи спрощення, повернення до есенційної суті стосунків між чоловіком та дружиною, засуджуючи всі весільні урочистості, які відволікали увагу від пари; але оскільки повністю викоринити ці практики не вдалося, для розмежування християнських біблійних принципів та народних звичаїв згодом вікторіанці придумали категорію *фольклору* для упорядкування тих практик, що зміцнювали їхнє поняття шлюбу [8, с. 7].

Richard Baxter, яскравий представник пуританської літератури, пресвітеріанин, проповідник і плідний автор, в етико-дидактичному трактаті *Christian Economics: or, The Family Directory, Containing Directions for the True Practice of All Duties Belonging to Family Relations, with the Appurtenances*, резюмував суть шлюбу та очікування від нього серед добропорядних християн своєї епохи.

Наша **мета** за допомогою аналізу вербалізації макроконцепту «*marriage*» відтворити бачення зразкового шлюбу в пуританському суспільстві.

Для даного дослідження ми використаємо методику, широко застосовану у *лінгвокультурологічному напрямі*, що являє собою дослідження концептів як елементів національної лінгвокультури у їх зв'язку з національними цінностями та національними особливостям цієї культури, прямує від мови до культури.

За допомогою одиничних концептів ми можемо намагатися реконструювати *концептосферу* певної нації, яка на думку А. Приходька, є системою вищого порядку, де існують підсистеми – системи нижчого порядку. В концептосфері ментальні одиниці у вигляді певних ділянок-підсистем, формуються за принципами структури, зв'язку та ієрархії. Зв'язок між концептосферою та концептом відбувається завдяки концептополю, що становить собою сукупність ментальних одиниць, поєднаних спільністю змісту і згрупованих навколо певного ядерного концепту [6, с. 210].

В рамках сучасної багатовекторної та еkleктичної лінгвістики дискурс та концепт є серед найбільш досліджуваних об'єктів. Концептуальний аналіз дискурсу вивчає не лише номінативні функції мовних одиниць та актуалізує їхні особливості в лінгвістичній системі, але також є одним із ключів доступу до пізнання концептосфери ідіолекту певного автора, а також соціальної, вікової, етнічної чи національної: «Виділення власне лінгвістичного аспекту в дослідженнях концепту точніше визначатиме місце мовознавчої науки в загальнокультурних пошуках. Відкриваються перспективи для того, щоб простежити співвідношення концепту з такими об'єктами лінгвістичного аналізу, як слово, образ, вербальний символ, синонімізація його вираження, парадигматичні зв'язки тощо» [4, с. 111].

Лінгвоконцептуальні структури залишаються об'єктом досліджень зокрема таких непересічних мовознавців, як Г. Воркачов, С. Жабогінська, Ю. Степанов, І. Голубовська та В. Карасик. Водночас категорія дискурсу також активно вивчається у сфері соціальних наук та є об'єктом численних розвідок таких лінгвістів, як Ф. Бацевич, А. Дем'янков, Ю. Степанов, С. Кожем'якін, В. Карасик та Т. Космеда.

Згідно з мовознавцем В. Комісаровим, кожен текст є комунікативним, маючи певне повідомлення, яке передається від джерела до рецептора і може впливати на почуття останнього, пробудити певну емоційну реакцію, спонукати до вчинків [3, с. 209]. Етико-дидактичні тексти демонструють особливо високий прагматичний потенціал, створюючи комунікативний ефект.

Концепт «*marriage*» – це багатокомпонентний концепт-когнітив [2, с. 76–82], який належить до макрорівня за смисловим обсягом, входить до соціального концептополя «Особиста сфера людського життя» та до концептосфери «Людина». Міцний та здоровий шлюб, що ґрунтується на «*conjugal love*», – унікальному емоційному зв'язку [12], був на думку пуритан «*справою найбільшої важливості («a business of greatest consequence»), на якій має базуватися основний комфорт чи дискомфорт життя людини, і яка може зробити твій дім раєм чи пеклом тут, на землі*» [цит. за 8, с. 101]. Цей унікальний зв'язок, що може існувати між чоловіком та дружиною зайняв місце дружби («*friendship*»), яка до сімнадцятого століття вважалася основою для підтримання емоційного балансу особи [9, с. 147–151].

На основі когнітивно-семантичного [5] та лексико-граматичного [1] аналізу слів-супровідників до домінуючої лексеми «*marriage*» маємо змогу виділити основні когнітивні сегменти-семи концепту «*marriage*». Так, він є *станом* та *контрактом*, що триває все життя, однією із основних цілей якого є *прокреація*, потребує серйозної *підготовки*, передбачає *ієрархію* і водночас *партнерство*, неможливий без *любові*, необхідним є *спільне проживання* подружжя, тілесна та духовна *єдність*; «*marriage*» також передбачає певні *обов'язки та орієнтацію на майбутнє*, що ми детальніше і розглянемо.

1. «*Marriage*» є СТАН. «*Marriage*» – це стан, який починається від моменту одруження і триває до смерті, «*Marriage is a state that only death can change*», «*Look before you, and remember that you must live together until death*» [тут і далі цит 12].

2. «*Marriage*» є КОНТРАКТ. «*Marriage*» – контракт на все життя: «*marriage is not a contract for years, but for life*».

3. «*Marriage*» служить для ПРОКРЕАЦІЇ. Однією із цілей шлюбу є народження дітей «*you are conjoined for procreation of [...] children*».

4. «*Marriage*» потребує ПІДГОТОВКИ. Необхідні «*necessary preparations, marriage prudence and understanding, resolve and constancy, marriage strength and patience, love and resolutions*». Поспіх – не найкращий супутник у пошуку партнера: «*Be not too hasty, but know beforehand all the imperfections which may tempt you to despise your future mate*».

5. «Marriage» передбачає ІЄРАРХІЮ. Прямий зв'язок із християнською доктриною ставить Бога як повелителя та учителя, якому ієрархічно підпорядковуються «husband», який, в свою чергу, керує «household» для того щоб «[...] preserve the authority of their wives, over the children and servants of the family». Себто, бачимо ієрархію стосунків God→husband→wife→children→servants.

6. У лінгвістичній реалізації макро- та мікрополя концепту «marriage» актуалізується когнітивна сема ОБОВ'ЯЗКІВ: «God» встановлює «duties», які повинні виконуватися подружжям, а мета виконання цих «duties»—«please God» («зadowolнити Бога»). В даній семі можемо виділити підсемю 6.1. ДОПОМОГА: «A principal duty between husband and wife, is, with special care, and skill, and diligence, to help each other in the knowledge, and worship, and obedience of God, in order to their salvation»; «Watch over the hearts and lives of one another».

7. «Marriage» неможливий без ЛЮБОВІ. Шлюб неможливий без любові, – основне завдання чоловіка та дружини любити один одного: «love [...] your wives», «The first duty of husbands is to love their wives (and wives their husbands) love their wives»; необхідність любові підтверджує і наступна цитата «Second, see that you are well provided with marital affections, for they are necessary both to the duties and sufferings of marital life». Чоловік повинен любити дружину як своє тіло «So ought men to love their wives as their own bodies; he that loveth his wife, loveth himself». Автор створює живий метафоричний образ, де дружина порівнюється із «church», а чоловік із «Christ», що віддав своє життя за неї. Через тілесний образ автор вводить метафоричне порівняння любові до дружини із любов'ю Бога до церкви: «For no man ever yet hated his own flesh; but nourisheth and cherisheth it, even as the Lord the church. – Let every one of you in particular so love his wife, even as himself». Виявляючи «conjugal love», чоловік взамін отримує від дружини «converse, ... care, ...labour, ... necessary sufferings». Паремія «Love will cause love, as fire kindleth fire» демонструє причинно-наслідкову суть явищ та порівнює любов із полум'ям. Когнітивно метафоризуючись, любов набуває ознак фізичних об'єктів та явищ, і у творі Р. Бакстера ми спостерігаємо метафору перенесення ознак: так, «love» може нагріватися та охолоджуватися «Dissension tends to cool your love», але є бажаним її перебування в гарячому стані: «Keep up your conjugal love in a constant heat and vigour», чому може сприяти доброта: «Love is kindled by the sight of love or goodness». Відповідно, не слід одружуватися, якщо особа не є повністю впевненою в можливості любити: «Don't marry till you are sure that you can love entirely».

Лексема «love» вступає в синтагматичні зв'язки, що експлікують як узуальні для мовомислення британців характеристики, так і оказіональні, що є показаними через атрибутивні відношення А + N «conjugal love», «governing love», «entire love», «bestly love», «rational love», «worthless love», «unprofitable love», «necessary love», приєднанні сполучення N + of +N: «bond of love», «quality of love», «office of love», дієслівно-іменникові словосполучення: «recover love», «destroy love».

8. «Marriage» передбачає СПІЛЬНЕ ПРОЖИВАННЯ. Подружжя повинно проживати разом «Another duty of husbands and wives is, cohabitation and (where age prohibiteth not) a sober and modest conjunction for procreation: avoiding lasciviousness, unseasonableness, and whatever tendeth to corrupt the mind, and make it vain and filthy, and hinder it from holy employment. And therefore lust must not be cherished in the married; but the mind be brought to a moderate, chaste, and sober frame».

9. Учасники «Marriage» – ПАРТНЕРИ: «Husband and wife must take delight in the love, and company, and converse of each other. When husband and wife take pleasure in each other, it uniteth them in duty, it helpeth them with ease to do their work, and bear their burdens; and is not the least part of the comfort of the married state». Подружні партнери «spouse» є супутниками один одного («companions of each other's fortunes, comforts of each other's lives»).

10. СЕМА ЄДНОСТІ ТІЛА у «marriage». Пуритани чітко дотримувалися біблійних вказівок та поглядів на подружжя, що й інтерпретується Р. Бакстером. Згідно з християнською доктриною, чоловік та дружина стають одним тілом і, відповідно, «marriage» також персоніфікується як людське тіло: «Remember that you are relatively, as it were, one flesh; you have drawn her to forsake father and mother, to cleave to you». Продовжуючи біблійний мотив, образне мислення автора веде до наступного: оскільки «marriage» персоніфікується як тіло, то незгода у «marriage» стає його боєм, ранами: «Wounding is separating»; «Your discord will be your pain. Like a bile, or wound, or fracture in your own bodies, which will pain you till it is cured; you will hardly keep peace in your minds, when peace is broken so near you in your family. As you would take heed of hurting yourselves, and as you would hasten the cure when you are hurt; so should you take heed of any breach of peace, and quickly seek to heal it when it is broken» – незгода з подружнім партнером завдасть болю та засмутить все ваше життя, – так, як не бажаєте травмувати себе і швидко лікуєте власні рани, так слід діагностувати недоліки в шлюбі.

11. СЕМА ЄДНОСТІ ДУШІ. Подружжя поєднується не лише тілесно, але і духовно: «You are as one flesh, and should have one heart: and as it is most dangerous for a man to be unknown to himself, so it is very hurtful to husband or wife to be unknown to one another, in those cases wherein they have need of help». Пара «нов'язана» шлюбними узами і автор акцентує на важливості єдності помислів, духовній спорідненості: «[...] and to be tied together by any outward bonds, when your hearts are separated, is but to be tormented; and to have the insides of adversaries, while you have conjugal outsides».

Метафоричність мислення веде до порівняння чоловіка та дружини із парою буйволів, що працюють злягджено: «Dissension between the husband and the wife, do disorder all their family affairs; they are like oxen unequally yoked, that can rid no work for striving with one another».

12. СЕМА ЗАТИШКУ. Щасливий «marriage» передбачає «quiet life» («спокійне життя»). Лексема «house» корелює із концептом «затишок» і введення автором антитези, базованої на протиставленні «house» та «prison» створює автором яскравий художній образ. Лексеми «willingly» та «delight» експлікують добровільну основу, на якій базується «marriage» (де чоловік та дружина хоч і «tied together», проте, на добровільних засадах) і, водночас, «unwillingly» та «confined» вказують на примус, який не повинен бути характерним для шлюбу: «As the difference between my house and my prison is that I willingly and with delight dwell in the one, but am unwillingly confined to the other, such will be the difference between a quiet and an unquiet life, in your married state; it turneth your dwelling and delight into a prison, where you are chained to those calamities, which in a free condition you might overrun». Сім'я, базована на «marriage bonds» протиставляється світу «worldly mind and life».

13. «Marriage» ОРІЄНТОВАНИЙ НА МАЙБУТНЄ: «[...] therefore resolve without delay, to live together as heirs of heaven, and to be helpers to each other's souls».

Дуалістичність християнської доктрини презентована, зокрема, діалектичною парою God-Satan. Відповідно, те, що марковано негативною конотацією так чи інакше веде до диявола, наприклад, «dissensions» («незгода»): «Your dissensions will expose you to the malice of Satan, and give him advantage for manifold temptations. A house divided cannot stand; an army divided is easily conquered, and made a prey to the enemy».

Отож, можемо зробити висновок, що квінтесенція основної ідеї шлюбу, яка канвою проходить крізь етико-дидактичні праці Р. Бакстера, полягає в поєднанні «companionship», «love», «children» та «glory of God».

Ідіоматичність ідіостилю автора представлена наступною фразою «ends of the marriage», що синонімічна «design of the marriage» – «призначення шлюбу»: «Consider also that you live not up to the ends of marriage, nor of humanity, if you are

not helpers to each other's souls...»; а також метафорою, де «marriage» – важка або небезпечна річ, на яку «venture on» («зважуються»).

Хоч подружнє життя і не є безхмарним, та варто терпіти: *«And what different apprehensions and actions must there be borne by conjugal love»,* проте, існують речі, як, наприклад, подружня зрада, які не повинні толеруватися: *«Abhor not only adultery itself, but all that tendeth to unchasteness and the violation of your marriage-covenant».*

Отже, як бачимо, шлюб в пуританській практиці базувався на чіткій ієрархії, де «husband» – відповідальний голова сім'ї, максимально наближений до Бога, мав практично необмежену владу.

На основі слів-супровідників до домінуючої лексеми «marriage» ми виділили основні когнітивні сегменти сем та окремі когнітивні семи концепту «marriage». Так, «marriage» є *станом* та *контрактом*, що триває все життя, створений для *прославляння Бога* та *прокреації*; як бачимо, в рамках шлюбу статеві стосунки також допустимі лише для *«sober procreation of children»* («здорового народження дітей»). Шлюб потребує серйозної *підготовки*, передбачає *ієрархію* і *водночас партнерство*, неможливий без *любові*, вимагає *спільного проживання* подружжя.

Перспективним дослідженням вважаємо розгляд мікронконцептів «husband» та «wife», які входять у макроконцепт «marriage» та демонструють як специфікацію когнітивних сем притаманних «marriage», так і присутність нових.

Література:

1. Алефиренко Н. Ф. Лингвокультурология: Ценностно-смысловое пространство языка. / Николай Фёдорович Алефиренко. – Москва : Флинта: Наука, 2010. – 288 с.
2. Іващенко В. Л. Концептуальна репрезентація фрагментів знання в науково мистецькій картині світу: (На матеріалі української мистецтвознавчої термінології) / Вікторія Людвігівна Іващенко. – Київ : Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2006. – 326 с.
3. Комиссаров В. Н. Теория перевода (лингвистические аспекты) / Вален Наумович Комиссаров. – Москва : Высш. шк., 1990. – 253 с.
4. Кононенко В. І. Концептологія в лінгвістичному аспекті / Віталій Іванович Кононенко. // Мовознавство. – 2006. – №. – С. 111–117.
5. Попова З. Д. Очерки по когнитивной лингвистике / З. Д. Попова, И. А. Стернин. – Воронеж : Истоки, 2001. – 191 с.
6. Приходько А. М. Концепти та концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики / Анатолій Миколайович Приходько. – Запоріжжя : Прем'єр, 2008. – 332 с.
7. Bramham D. Far from being a religious relic, marriage has enduring value. History shows that monogamous unions have stood the test of time, while polygamy has resulted in harm to women, children and society [Електронний ресурс] / Daphne Bramham. // Vancouver Sun. – Jan.11 – 2011. 1. – Режим доступу : <http://www2.canada.com/vancouver/news/editorial/story.html?id=e560b166-b86c-410b-b144-0728545f93d6&p=1>. – 16.11.14. – Назва з екрану.
8. Gillis J. R. For Better, For Worse: British Marriages, 1600 to the Present / John R. Gillis. – New York : Oxford University Press, 1985. – 417 p.
9. Owen T. M. Welsh Folk Customs / Trefor Owen., 1974. – 198 p. – (Revised edition).
10. Sacks D. Encyclopedia of the Ancient Greek World. / D. Sacks, O. Murray. – New York : Facts On File, 2005. – 412 с.
11. Witte J. From Sacrament to Contract: Marriage, Religion, and Law in the Western Tradition / John Witte., 2012. – 393 p.

Ілюстративний матеріал:

12. Baxter R. The Practical Works of the Rev. Richard Baxter, vol. 4 ChristianEconomics: or, The Family Directory, Containing Directions for the True Practice of All Duties Belonging to Family Relations, with the Appurtenances [Електронний ресурс] / Richard Baxter // London: JamesDuncan. – 1830. – Режим доступу до ресурсу : <https://archive.org/stream/practicalworksof04baxtuoft#page/174/mode/2up>.

УДК 811.112.2

В. І. Крепель,

Київський національний лінгвістичний університет м. Київ

РОЛЬ ОБРАЗНО-МОТИВАЦІЙНОЇ ОСНОВИ ТА ВНУТРІШНЬОЇ ФОРМИ В ПРОЦЕСІ ФРАЗЕОЛОГІЧНОЇ НОМІНАЦІЇ

У статті йдеться про взаємодію логічного, психологічного та лінгвістичного фактора в процесі фразеологічної номінації, про внутрішню форму як номінативну ознаку фразеологізмів.

Ключові слова: фразеологічна номінація, внутрішня форма, фразотвірна база, прикметники на позначення кольору.

В статье идет речь о взаимодействии логического, психологического и лингвистического фактора в процессе фразеологической номинации, о внутренней форме как номинативном признаке фразеологизмов.

Ключевые слова: фразеологическая номинация, внутренняя форма, фразообразовательная база, цветообозначающие прилагательные.

The article refers to the interaction of the logical, psychological and linguistic factors in the process of phraseological nomination, about the internal form as the nominative sign of idioms.

Key words: phraseological nomination, the internal form, phrase-formative base, colour designative adjectives.

У лінгвістичних дослідженнях, присвячених вивченню питань номінації, особливо формуванню конотацій в номінативному процесі, велика увага приділяється дослідженню механізмів утворення фразеологічних одиниць та ролі внутрішньої форми як мотивуючої ознаки переосмислення і формування експресивності, образності та оцінності [1; 2; 8; 10; 11; 12].

Визначаючи явище номінації як складний гносеологічний процес, що складається із декількох ступенів, слід підкреслити наявність у ньому елементів як чуттєвого, так і логічного пізнання, адже відомо, що пізнання здійснюється не лише шляхом абстрактного, узагальненого мислення, але й шляхом образного, чуттєво-споглядального за своєю природою мислення (особливо на початкових етапах).

Завданням нашого дослідження є вивчення взаємодії логічного, психологічного та лінгвістичного фактору в процесі створення фразеологічних одиниць зі стрижневим компонентом – прикметниками на позначення кольору, визначення ролі фразотвірних основ у формуванні фразеологічної семантики та виявлення різних типів внутрішньої форми, які є семантичною ознакою фразеологічного значення зазначеної тематичної групи, що має свою специфіку, пов'язану із сприйняттям кольору та його відображенням у мові.